

HÂKİM VE SAVCI YARDIMCILIĞINA İLİŞKİN RAPOR

Bir Model Önerisi

TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ.....	3
GİRİŞ.....	4
I. HÂKİM VE SAVCI ADAYLIĞINA GİRİŞ.....	5
A. GİRİŞ USUL VE ŞARTLARI.....	5
B. ÖNERİLER.....	7
II. HÂKİM VE SAVCI ADAYLARINA YÖNELİK İDARÎ İŞLEMLER.....	9
A. YETKİLİ MAKAMLAR.....	9
B. ÖNERİLER.....	10
III. HÂKİM VE SAVCI ADAYLARININ YETİŞTİRİLMESİ	12
A. HÂKİM VE SAVCI ADAYLARININ STAJI ve MESLEK ÖNCESİ EĞİTİMLERİ.....	12
1. Çalıştırılma Esasları	12
2. Staj ve Meslek Öncesi Eğitim Süreleri	13
3. Meslek Öncesi Eğitimin Kapsam ve Niteliği	16
B. ÖNERİLER.....	17
IV. MESLEĞE KABUL İŞLEMLERİ	29
a. Mevcut Durum.....	29
b. Öneriler.....	29
SONUÇ	31

YÖNETİCİ ÖZETİ

- ❖ Hâkim ve savcı adaylarına staj döneminde daha etkin olarak sorumluluk yüklenmesi suretiyle, **revize edilmiş hâkim ve savcı adaylığı** şeklinde bir modelin benimsenerek hâkim ve savcı yardımcılığı müessesinin kurgulanmasının uygun olacağı düşünülmektedir.
- ❖ Hâkim ve savcı adaylığına ve getirilmesi halinde hâkim ve savcı yardımcılığına kabul sınavlarında, **Hukuk Mesleğine Giriş Sınavı sonrasında ÖSYM** tarafından sınav yapılması ve **mülakat uygulamasına** devam edilmelidir.
- ❖ Mülakat uygulamasında; mülakat komisyonuna adayla ilgili; **Aday Güvenlik Araştırma Dosyası** ile **Aday Yeterlilik Dosyası** hazırlanarak sunulmalıdır. Mülakat bu teknik bilgiler ışığında yapılmalıdır.
- ❖ Aday Yeterlilik Dosyasında; klasik sınav, **uzman ekiple görüşme, analiz ve muhakeme yeteneğinin ölçülmesi** gibi hususlara yer verilmelidir. Bu husus Türkiye Adalet Akademisi tarafından yerine getirilebilir.
- ❖ Hâkim ve savcıların daha iyi yetiştirilmeleri için revize edilmiş adaylık sürecinin hâkim ve savcı yardımcılığı olarak **üç yıl olarak** değiştirilmesi ve Akademi meslek öncesi eğitim sürecinin **1 Akademik Yıl** olarak uzatılması gerektiği değerlendirilmektedir. Ayrıca Hâkim ve savcı yardımcılığı sürecinin **eğitim ayağının tek elden, Türkiye Adalet Akademisi tarafından yürütülmesi sorumluluk ve bütünlük açısından** uygun görünmektedir.
- ❖ **Hukuk ve Ceza hakimliği ayrımı** hazırlık eğitimi sonrasında yapılmalı, eğitim buna göre uzmanlığa dayalı sürdürülmelidir.
- ❖ Akademi eğitim sürecinde, meslek bilgisi ve etiği bakımından bütüncül bir bakış açısı verilebilmesi için ders müfredatları oluşturulmalı ve bu, zaman içerisinde güncellenmelidir. Bu kapsamda, **ders sayıları sadeleştirilmeli ve uygulamaya dayalı problem çözme eksenli bir eğitim modeli** geliştirilmelidir. Bunların yanı sıra, kişisel gelişim derslerine yer verilmeli ve **İngilizce** dersleri zorunlu hale getirilmelidir.
- ❖ Akademi eğitiminde adayların etkin katılımın sağlanması amacıyla; **ara sınavlar, ödevler, bitirme tezi veya projesi** şeklinde farklı ölçme yöntemleri ile zenginleştirilmesi ve değerlendirme yapılması gerektiği düşünülmektedir.
- ❖ Akademi eğitimi sonrasında yapılan yazılı sınav ve değerlendirme sonrasında **başarısız sayılan adaylar bir defahına eğitimi tekrar** etmelidir.

- ❖ Akademi eğitimi sonrasında başarılı olan adaylar; Rol model alınabilecek hâkimler ve savcılar arasından liyakat, mesleki kıdem, akademik bakış açısı ve gönüllülük esasına göre belirlenecek **hakimlerin yanında görevlendirilmeli** ve staj sürelerini aktif rol olarak tamamlamalıdır.
- ❖ Mesleğe kabul **HSK tarafından yapılmalı**, mevcut Akademi tarafından yapılan son mülakat kaldırılmalıdır.
- ❖ Mesleğe kabul için; stajda başarılı sayılmanın yanısıra; **Yüksek Lisans** yapılması, **60 dil puanı** gibi özel şartlar alınmalıdır.
- ❖ Hakim yardımcılığı müessesesinde kurumların rolü net olarak belirlenmeli, buna göre de sorumlu kurum bilinmelidir. **Alım ve özlük işlemleri PGM, Eğitim hizmetleri TAA, Mesleğe kabul HSK** tarafından yerine getirilmelidir.

GİRİŞ

İyi eğitim görmüş, analitik düşünme ve yorumlama becerisi gelişmiş hâkimler ve savcılar yetiştirilmesi, yargının kalitesinin artırılmasında önemli bir faktördür. Güven veren adalet, ancak etkin bir eğitimle mümkün olabilecektir.

Yargı Reformu Strateji Belgesinin 3 no'lu amacı “insan kaynaklarının nitelik ve niceliğinin artırılması” olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda, hâkim ve savcı yardımcılığı kadrosunun oluşturulması stratejik yaklaşım olarak benimsenmiştir. Bu kadronun oluşturulmasıyla, mesleğe hazırlık döneminin daha etkin geçirilmesi ve hâkimlere ve savcılara yargı faaliyetlerinde destek hizmetlerinin artırılması hedeflenmektedir.

Bu raporda, hâkim ve savcı yardımcılığına ilişkin olarak Türkiye Adalet Akademisinin önerdiği model yer almaktadır. Türkiye Adalet Akademisi olarak, hâkim ve savcı adaylığının hâkim ve savcı yardımcılığına dönüştürülerek yeniden yapılandırılmasının uygun olduğu değerlendirilmektedir. Bu bağlamda,

- ❖ Hâkim ve savcı adaylığına kabul,
- ❖ Hâkim ve savcı adaylarına yönelik personel işlemleri,
- ❖ Hâkim ve savcı adaylarının yetiştirilmesi ve
- ❖ Mesleğe kabul işlemleri

ile ilgili değerlendirmelere yer verilecektir. Her bölümde öncelikle mevcut durum sonra öneriler dile getirilecektir. Her bir konu başlığı mevcut mevzuat doğrultusunda incelenecek ve her bir konuya ilişkin birtakım öneriler sunulacaktır. Sonuç kısmında ise, yapılan değerlendirmeler özetlenecektir.

I. HÂKİM VE SAVCI ADAYLIĞINA GİRİŞ

A. GİRİŞ USUL VE ŞARTLARI

Hâkim ve savcı adaylığına atanabilmek için;

- ❖ Türk vatandaşı olmak,
- ❖ Otuz beş yaşını doldurmamış olmak,
- ❖ Adli yargı adayları için hukuk fakültesinden mezun olmak; idari yargı adayları için alınacak aday sayısının yüzde yirmisini geçmemek üzere siyasal bilgiler, idari bilimler, iktisat ve maliye alanlarında en az dört yıllık yüksek öğrenim yapmış olmak,
- ❖ Kamu haklarından yasaklı olmamak,
- ❖ Hukuk mesleklerine giriş sınavı veya idari yargı ön sınavında başarılı olmak,
- ❖ Askerlik durumu itibariyle askerlikle ilgisi bulunmamak,
- ❖ Hakimlik ve savcılık görevlerini yapmasına engel olabilecek hastalığı veya engelliliği bulunmamak,
- ❖ Taksirli suçlar hariç üç aydan fazla hapis veya yüz kıstırtıcı suçlardan dolayı hükümlü bulunmamak veya bu suçlardan dolayı soruşturma veya kovuşturma altında olmamak,
- ❖ Yazılı yarışma sınavı ile mülakatta başarı göstermek,
- ❖ Mesleğe yakışmayacak tutum ve davranışlarda bulunmamış olmak,
- ❖ Avukatlık mesleğinden geçenler için fiilen en az üç yıl çalışmış ve kırk beş yaşını doldurmamış olmak

şartları aranmaktadır[2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun (2802 sayılı HSK) md. 8].

Adaylık için, bu şartlara sahip olmanın yanın sıra, yazılı yarışma ve mülakatta başarılı olmak gerekmektedir.

Yazılı yarışma sınavı, test usulünde Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından yapılmaktadır (2802 sayılı HSK md. 9A/I).

Yazılı sınav; genel yetenek, genel kültür ve hukuk alanlarından oluşmaktadır. Genel yetenek ve genel kültür bölümü; Türkçe, matematik, Türk kültür ve medeniyetleri, Atatürk ilkeleri ve inkılâp tarihi ile temel yurttaşlık bilgisi sorularından oluşmaktadır (2802 sayılı HSK md. 9A/III).

Adli yargı hâkim ve savcı adaylığı için hukuk alanında; anayasa hukuku, medenî hukuk, borçlar hukuku, hukuk yargılama usulü, ticaret hukuku, iş hukuku, icra ve iflâs

hukuku, ceza hukuku, ceza yargılama usulü, idarî yargılama usulü ve idare hukuku konularını kapsayan alan bilgisi soruları sorulmaktadır (2802 sayılı HSK md. 9A/III).

İdarî yargıda hâkim adaylığı için hukuk alanında; anayasa hukuku, idare hukuku, idarî yargılama usulü, hukuk yargılama usulü, borçlar hukuku (genel hükümler), medenî hukuk, ceza hukuku (genel hükümler), vergi hukuku, vergi usul hukuku ve maliye-ekonomi konularını kapsayan alan bilgisi soruları sorulmaktadır (2802 sayılı HSK md. 9A/III).

Yazılı sınavda genel yetenek ve genel kültür soruları yirmi, alan bilgisi soruları seksen puan ağırlığa sahip olacak şekilde değerlendirmeye tâbi tutulmaktadır (2802 sayılı HSK md. 9A/IV).

Mülakat sınavına, yazılı sınavda yüz tam puan üzerinden en az yetmiş puan alıp en yüksek puan alandan başlamak üzere, sınav ilânında belirtilen kadro sayısının iki katı fazlasına kadar olan dilim içinde kalanlar çağırılmaktadır (2802 sayılı HSK md. 9A/V).

Mülakat Kurulu, yedi üyeden oluşur. Bunlar (2802 sayılı HSK md. 9A/VI):

❖ Adalet Bakanının görevlendireceği bakan yardımcısı (Mülakat Kurumu Başkanı)

❖ Teftiş Kurulu Başkanı

❖ Ceza İşleri Genel Müdürü

❖ Hukuk İşleri Genel Müdürü

❖ Personel Genel Müdürü

❖ Hâkimler ve Savcılar Kurulu Genel Sekreteri

❖ Türkiye Adalet Akademisi Danışma Kurulundan seçilen bir üye.

Mülakat sınavında, sınava katılanların;

❖ Muhakeme gücü,

❖ Bir konuyu kavrayıp özetleme ve ifade yeteneği,

❖ Genel ve fizikî görünümünün, davranış ve tepkilerinin mesleğe uygunluğun ve

liyakati,

❖ Yetenek ve kültürü,

❖ Çağdaş bilimsel ve teknolojik gelişmelere açıklığı

konuları üzerinden sınav yapılır(2802 sayılı HSK md. 9A/IX).

Mülakat, yukarıdaki bentlerde yazılı özelliklerinherbiri yirmişer puan üzerinden değerlendirilerek yapılır (2802 sayılı HSK md. 9A/X).

Sınava katılanların, yazılı yarışma sınavı notunun yüzde yetmiş ile mülakat notunun yüzde otuzunun toplamı tespit edildikten sonra en yüksek puan alandan başlamak üzere nihai başarı listesi hazırlanır (2802 sayılı HSK md. 9A/XIII).

Doktora yapanlar sadece mülakata tabi tutulurlar (2802 sayılı HSK md. 9/III).

Yazılı yarışma ve mülakatta başarı gösterenler, Adalet Bakanlığı tarafından hâkim ve savcı adaylığına atanırlar (2802 sayılı HSK md. 9/II).

B. ÖNERİLER

Hâkim ve savcı adaylığına atanabilmek için gereken şartlar yeterli görülmektedir. Ancak, hâkim ve savcı adaylığı, hâkim ve savcı yardımcılığına dönüştürülürken kabul sınavlarının liyakati daha yukarı çekecek şekilde yeniden yapılandırılması gerekmektedir. Daha yetkin kişilerin hâkim ve savcı yardımcılığına kabul edilmesi, eğitim ve stajın daha etkili bir biçimde yürütülebilmesini temin edecektir.

Meslek öncesi eğitim ve stajdan verim alınabilmesi için aday sayısının makul düzeyde olması gerekmektedir. Bunun için her yıl hakimlik sınavı yapılması, belirlenen kontenjanın 300'ü geçmemesi ve yazılı sınavı kazananların %50'sinin mülakata çağırılması değerlendirilebilir.

Halihazırda uzmanlık, müfettişlik ve denetmenlik gibi yüksek maaş, yurt dışında eğitim, görevde yükselme gibi imkanları geniş olan kariyer mesleklerine girebilmek için çok aşamalı sınavlardan geçilmesi gerekmektedir. Atama yapacak kurumlar, A grubu meslekler olarak da ifade edilebilen bu kariyer meslekleri için, genellikle test tekniğine göre hazırlanmış Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) yanında klasik usulde yazılı sınav ve mülakat sınavlarını aşamalı olarak uygulamaktadır. Bu sınavlar, kurumdan kuruma değişiklik göstermektedir. Her kurum, ihtiyacına ve almak istediği personelin niteliklerine göre farklı sınav metotları uygulayabilmektedir. Hâkim ve savcılık mesleğini icra eden yargı mensuplarının kalitesinin artırılması amacıyla, hâkim ve savcı yardımcılığına kabul sınavlarının niteliğinin artırılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, ÖSYM tarafından gerçekleştirilen test usulü yazılı yarışma sınavından sonra ve mülakat sınavından önce klasik usulde yazılı sınav yapılması bir çözüm önerisi olarak ileri sürülebilir. Bu sistemde mülakata girebilmek için öncelikle klasik yazılı sınavda başarılı olmak gerekecektir. Klasik yazılı sınavla, adayların bilgi düzeyleri, yazılı ifade ve derinlemesine analiz yapabilme becerileri modern ölçme ve değerlendirme yöntemleriyle değerlendirilmeye tabi tutulabilecektir.

1. Aşama HMS	2. Aşama ÖSYM	3. Aşama Araştırma Safhası		4. Aşama Mülakat
Hukuk mesleklerine geçiş sınavından en az 70 puan alınması	ÖSYM tarafından mevcut sisteme göre yapılacak test sınavı.	Adalet Bakanlığı tarafından oluşturulacak Bilim Kurulu'nun hazırladığı soru bankasından seçilecek sorularla yapılacak klasik yazılı sınav		Mülakat Kurulu -Sözlü Sınav -Analiz Çalışması
		Güvenlik Araştırması	Adaylığa Yeterliliğin Belirlenmesi	

Aşamalı olarak test ve klasik yazılı yarışma sınavlarından geçen adaylar, mülakat sınavına çağrılabilir. Mülakat kurulunca değerlendirilmek üzere Personel Genel Müdürlüğünün hazırladığı güvenlik araştırmasının yanı sıra adaylığa yeterlilik araştırmasının yapılması da uygun bir yöntem olarak düşünülebilir. Akademi daire başkanı, öğretim görevlisi ve psikologdan oluşan heyetin her bir aday için adaylığa yeterlilik dosyası hazırlayarak mülakat kuruluna sunması değerlendirilmelidir.

Mülakatın süresinin, usul ve içeriğinin adayların 2802 sayılı HSK md. 9A/IX'de belirtilen hususları (muhakeme gücü, bir konuyu kavrayıp özetleme ve ifade yeteneği, genel ve fizikî görünüm, davranış ve tepkilerinin mesleğe uygunluğu ve liyakat, yetenek ve kültür, çağdaş bilimsel ve teknolojik gelişmelere açıklığı) bağlamında değerlendirilmesine imkân verecek şekilde yapılandırılması uygun olacaktır. Bunun için, mülakat sınavında, sözü edilen kriterleri değerlendirme konusunda uzman kişilerden (mesela psikolog, iletişim uzmanı ve benzeri) teknik destek alınması söz konusu olabilecektir. Mülakatta, adayların tek tek değerlendirildiği sözlü sınavın yanında, bir grup adayın mülakat kurulu önünde, 30 dakikalık bir süre zarfında somut bir olay veya konu üzerinden analiz çalışması yapması da mülakatın niteliğini artırıcı bir yöntem olarak değerlendirilebilir.

Bu suretle, yargıya olan güveni artıracak, hâkimlik ve savcılık mesleğine yakışır şekilde görev ve sorumluluğu kavrayacak, nitelikli hukukçuların objektif olarak belirlenerek hâkim ve savcı yardımcılığına girişlerinin sağlanması hedeflenmektedir.

II. HÂKİM VE SAVCI ADAYLARINA YÖNELİK İDARİ İŞLEMLER

A. YETKİLİ MAKAMLAR

Adaylar, Devlet Memurları Kanunundaki Genel İdare Hizmetleri Sınıfına dahil olup, hakimlik ve savcılığın sınıf ve derecelerine dahil değildirler ve haklarında, Devlet Memurları Kanununun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır (2802 sayılı HSK md. 7/III).

Adaylık, eğitim ve staj olmak üzere iki dönemden oluşur. Adaylık eğitimi, Türkiye Adalet Akademisinde yaptırılır (2802 sayılı HSK md. 10/I).

Adaylık süresinin sonunda adaylar, yazılı ve sözlü sınava tabi tutulur (2802 sayılı HSK md. 10/II). Sınavlarda başarılı olamayanlar, talepleri hâlinde Adalet Bakanlığı tarafından merkez veya taşra teşkilatında genel idare hizmetleri sınıfında bir kadroya atanabilir, aksi hâlde bunların adaylığına Bakanlıkça son verilir (2802 sayılı HSK md. 10/VI).

Adaylık dönemleri, adayların hâkimliğe veya Cumhuriyet savcılığına atanacak şekilde ayrılması ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Hâkimler ve Savcılar Kurulunun görüşü; stajın Yargıtay ve Danıştayda yapılma şekline ilişkin hususlar ise Yargıtay ve Danıştayın görüşleri alınmak suretiyle Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle; eğitimin uygulama esasları ile yazılı ve sözlü sınava ilişkin hususlar Türkiye Adalet Akademisinde çıkarılacak yönetmelikle; stajın il valiliklerinde yapılma şekli ile hangi illerde yapılacağı Adalet, İçişleri, Hazine ve Maliye bakanlıklarınca birlikte hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir (2802 sayılı HSK md. 10/VIII).

Stajda görevli merciler bu husustaki kanaat ve mütalaalarını, Adalet Bakanlığınca hazırlanacak fişlere yazarlar (2802 sayılı HSK md. 11/II).

Adayların yaptıkları iş ve işlemlerin sayısını ve içeriklerini gösteren staj performans değerlendirme formları Akademinin görüşü alınmak suretiyle Bakanlığın çıkaracağı yönergeyle belirlenir. Bu formlar; ilgili başkan, hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından onaylanarak, bir sureti staj dosyasında saklanır, bir sureti ise her birimdeki stajın sonunda Bakanlığa gönderilir [Hâkim ve Savcı Adaylarının Staj Dönemi ile Staj Mahkemelerine İlişkin Yönetmelik (Staj Yönetmeliği) md. 5-6]

Adayların stajlarını yapacakları staj mahkemeleri iki yılda bir olmak üzere; işlerin dağıtımı ve iş durumu göz önünde tutularak Hâkimler ve Savcılar Kurulunca belirlenir (Staj Yönetmeliği md. 8/I).

Staj merkezinde adayların sayısı göz önünde bulundurularak, Adalet Bakanlığının uygun görüşü üzerine komisyona bağlı olarak ayrı bir staj birimi kurulabilir (Staj Yönetmeliği md. 8/II).

Belirlenen staj mahkemelerinde hangi sırayla staj yaptırılacağına komisyonlarca karar verilir (Staj Yönetmeliği md. 8/III).

Adayların staj yapacakları merkezlere atanmalarına, staj dönemindeki geçici görevlendirilmelerine, Bölge Adliye Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştaydaki stajları ile Akademideki hazırlık ve son eğitim döneminde geçici olarak görevlendirilmelerine ilişkin işlemler Personel Genel Müdürlüğüne yapılır (Staj Yönetmeliği md. 27/III).

Adayların; meslek öncesi eğitimlerinde, eğitim dönemlerinin tarihine ilişkin planlama ile staj döneminde staj merkezleri dışında staj yapılacak yerlerdeki staj tarihlerine ilişkin planlama Personel Genel Müdürlüğüne yapılır. Meslek öncesi eğitimlerde, eğitim dönemlerinin tarihine ilişkin planlamanın yapılmasında Türkiye Adalet Akademisinin görüşü alınır (Staj Yönetmeliği md. 30/I).

Adayların staj merkezleri ile Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerindeki staj dönemine ilişkin Personel Genel Müdürlüğüne eğitim planı yapılabilir. Staj dönemi eğitim planı yapıldığında komisyonlar bu plan doğrultusunda stajı yürütürler (Staj Yönetmeliği md. 30/II).

Akademideki kapasitesi ile adayların staj süreleri göz önünde bulundurularak Bakanlıkla iş birliği içinde kısa veya uzun vadeli akademik eğitim plânı hazırlanır [Türkiye Adalet Akademisi Meslek Öncesi Eğitimin Uygulama Esasları ile Yazılı ve Sözlü Sınavlara Dair Yönetmelik (Eğitim Yönetmeliği) md. 6].

Adaylığa atananlar, belirlenen eğitim plânına uygun olarak hazırlık ve son dönem eğitimlerini yapmak üzere, Adalet Bakanlığı tarafından Akademide geçici olarak görevlendirilirler. Akademide görevlendirilen adayların, her eğitim dönemi için başlangıç ve ayrılış işlemleri yapılır (Eğitim Yönetmeliği md. 7).

B. ÖNERİLER

Hâkim ve savcı adaylarına özgü idarî işlemler, mevcut duruma göre, adaylığın staja tekabül eden bölümünde ve adaylığa girişteki atama olmak üzere Adalet Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü tarafından; adaylığın eğitime tekabül eden bölümünde ise Türkiye Adalet Akademisi tarafından yürütülmektedir. Bir diğer deyişle, mevcut idarî yapılanmada; meslek öncesi eğitim sürecini yürüten Adalet Akademisi ile adliye stajlarının gözetim ve denetimini uhdesinde bulunduran Adalet Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü arasında paylaşılan bir yönetim söz konusudur.

Mevcut durum, hâkim ve savcı adaylarının meslek öncesi eğitim ve staj süreçleri açısından bürokrasinin artırılmasına yol açmaktadır. Eğitim ve staj olmak üzere iki bölümden oluşan adaylık sürecinin, mesleğe hazırlığın sürdürülebilirliği, etkinliği ve verimliliği amacıyla, İspanya ve Fransa gibi ülkelerde benimsenen model dikkate alınarak, Türkiye Adalet Akademisi tarafından yürütülmesi bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda, hâkim ve savcı yardımcılığına geçildiğinde, tüm personel ve özlük işlemlerinin Akademi tarafından yürütülmesinin daha uygun olacağı değerlendirilmektedir.

III. HÂKİM VE SAVCI ADAYLARININ YETİŞTİRİLMESİ

A. HÂKİM VE SAVCI ADAYLARININ STAJI ve MESLEK ÖNCESİ EĞİTİMLERİ

1. Çalıştırılma Esasları

Adli yargı hâkim ve savcı adayları ile avukatlık mesleğinden adli yargı hâkim ve savcı adaylığına atananların stajları aşağıdaki esaslar dâhilinde yaptırılmaktadır:

❖ Hâkim veya Cumhuriyet başsavcısının nezareti altında mahkeme veya Cumhuriyet başsavcılığı kalemlerinde çalıştırılır. Ancak, bir defa görmekle öğrenilebilecek işler devamlı yaptırılamaz.

❖ Duruşmalarda, keşif, tespit ve otopilerde hazır bulundurulur.

❖ Davetiye, zorla getirme ve tutuklama müzekkerelerinin yazdırılması ile ara kararının yerine getirilmesine ilişkin diğer işlemler yaptırılır.

❖ Yeni açılan dava dosyalarında tensip kararı taslağı hazırlatılır.

❖ Sonuçlandırılmamış soruşturma evrakı veya mahkeme dosyaları inceletilerek, takip edilecek usul ve sonuçları ile ilgili olarak düşüncelerini yazılı olarak hazırlamaları sağlanır.

❖ Soruşturma evrakı veya dava dosyaları hakkında karar taslakları hazırlatılır. Bu taslaklar, ilgili başkan, hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından görüldüsü yapılarak staj dosyasında saklanır.

❖ İlgili yönetmelik ve genelge hükümlerine göre, Cumhuriyet savcılarının veya hâkimlerin denetlemekle yükümlü oldukları kalem ve diğer adalet dairelerinin denetiminde yanında staj yaptığı hâkim ya da Cumhuriyet savcısının nezaretinde çalıştırılır.

❖ Staj mahkemesi başkanı, hâkimi veya Cumhuriyet savcısının gözetim ve denetiminde yaptıkları işle ilgili evraka parafları alınır. Ayrıca, yargılamaya ilişkin süreci görmeleri ve öğrenmeleri amacıyla Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemine (UYAP) dâhil edilirler. Bunun için adaylara bilgisayar verilir.

❖ Seminer, sempozyum ve konferans gibi kısa süreli etkinlikler ile meslek öncesi eğitimin başında yapılacak bilgilendirme toplantısına katılımları sağlanır (Staj Yönetmeliği md. 5/I).

İdarî yargı hâkim adayları ile avukatlık mesleğinden idarî yargı hâkim adaylığına atananların stajları aşağıdaki esaslar dahilinde yaptırılmaktadır:

❖ Mahkeme başkanının gözetimi altında büro ve kalem işlerinde çalıştırılır. Ancak, bir defa görmekle öğrenilebilecek işler devamlı yaptırılamaz.

❖ Duruşmalarda, keşif ve bilirkişi incelemelerinde hazır bulundurulur.

❖ Mahkeme başkanı tarafından üyelere havale edilen dosyaların hazırlanmasında üyelerle birlikte çalışırlar. Dosyaların kurula sunulmasına yardımcı olur.

❖ Görüşmelerde hazır bulundurulur.

❖ Mahkeme başkanı tarafından seçilip verilen dosyaların karar taslaklarını hazırlar. Bu taslaklar, mahkeme başkanı tarafından görüldüğü yapılarak staj dosyasında saklanır.

❖ İlgili yönetmelik ve genelge hükümlerine göre mahkeme başkanının nezaretinde kalem hizmetlerinin denetlenmesinde de çalıştırılır.

❖ Staj mahkemesi başkanının gözetim ve denetiminde yaptıkları işle ilgili evraka hâkim adayları olarak parafları alınır. Ayrıca, yargılamaya ilişkin süreci görmeleri ve öğrenmeleri amacıyla Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemine (UYAP) dahil edilirler. Bunun için adaylara bilgisayar verilir.

❖ Seminer, sempozyum ve konferans gibi kısa süreli etkinlikler ile meslek öncesi eğitimin başında yapılacak bilgilendirme toplantısına katılımları sağlanır (Staj Yönetmeliği md. 6/I).

Staj Yönetmeliğinde, adaylara staj esnasında otopsi ve keşif yapılmasından kısa karar ve gerekçeli karar yazımına, tanık ve bilirkişi dinlenmesinden keşif incelemesi yapılmasına kadar birçok konuda soruşturma ve yargılama aşamalarında yapılan iş ve işlemlerle ilgili uygulama yaptırılarak deneyim ve beceri kazandırılması öngörülmüştür (Staj Yönetmeliği md. 10, 13, 13/B, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 22/A, 23 ve 24).

2. Staj ve Meslek Öncesi Eğitim Süreleri

Adli yargı hâkim ve savcı adayları ile idari yargı hâkim adaylarının staj dönemi süresi onyediy aydır (Staj Yönetmeliği md. 7/I).

Avukatlık mesleğinden adli yargı hâkim ve savcı adaylığına atananların staj dönemi süresi altı ay, avukatlık mesleğinden idari yargı hâkim adaylığına atananların staj dönemi süresi ise yediy aydır (Staj Yönetmeliği md. 7/II).

Türkiye Adalet Akademisi tarafından verilen meslek öncesi eğitim süreleri:

❖ Adli ve idari yargı adaylarının hazırlık eğitim dönemi üç ay, son eğitim dönemi dört ay,

❖ Avukatlık mesleğinden geçen adli yargı adaylarının hazırlık eğitim dönemi iki ay, son eğitim dönemi dört ay,

❖ Avukatlık mesleğinden geçen idari yargı adaylarının hazırlık eğitim dönemi iki ay, son eğitim dönemi üç ay, olarak düzenlenmektedir (Eğitim Yönetmeliği md. 12/1).

Hâkim ve savcı adaylığı süresinin bir yıl olarak kısaltılması halinde, meslek öncesi eğitim süreleri;

❖ Adli ve idari yargı adaylarının hazırlık eğitim dönemi bir buçuk ay, son eğitim dönemi iki ay,

❖ Avukatlık mesleğinden geçen adli yargı adaylarının hazırlık eğitim dönemi iki ay, son eğitim dönemi dört ay,

❖ Avukatlık mesleğinden geçen idari yargı adaylarının hazırlık eğitim dönemi iki ay, son eğitim dönemi üç ay, olmaktadır.

Aşağıdaki tablolarda staj ve eğitim süreleri gösterilmektedir:

Aday Türü	Genel Staj Süresi	Meslek Stajı Süresi	İlk Dönem Eğitim Süresi	Son Dönem Eğitim Süresi
Adli Yargı (Mezunlar)	3 ay	14 ay	3 ay	4 ay
İdari Yargı (Mezunlar)	17 ay		3 ay	4 ay
Adli Yargı (Avukatlıktan Geçenler)	1 ay	5 ay	2 ay	4 ay
İdari Yargı (Avukatlıktan Geçenler)	7 ay		2 ay	3 ay

TABLO 2: ADLİ YARGI (MEZUNLAR) STAJ SÜRELERİ

Adli Yargı Genel Staj Süreleri (Staj Yönetmeliği md. 9/II).	
Staj Yeri	Staj Süresi
Cumhuriyet Başsavcılığı	1 ay

Adli Yargı (Hâkim Adayları) Görev Staj Süreleri (Staj Yönetmeliği md. 9/III/a).	
Staj Yeri	Staj Süresi
Ağır ceza mahkemesi	2 ay

Adli Yargı (Savcı Adayları) Görev Staj Süreleri (Staj Yönetmeliği md. 9/III/b).	
Staj Yeri	Staj Süresi
Ağır ceza mahkemesi	1 ay

Ağır ceza mahkemesi	10 gün
Asliye ceza mahkemesi	10 gün
Asliye hukuk mahkemesi	10 gün
Sulh hukuk mahkemesi	10 gün
İcra mahkemeleri	10 gün
Sulh ceza hâkimlikleri	10 gün
Toplam	3 ay

Asliye ceza mahkemesi	1 ay
Asliye hukuk mahkemesi	3 ay
Sulh hukuk mahkemesi	1 ay
Sulh ceza hâkimlikleri	1 ay
Bölge Adliye Mahkemesi	4 ay*
Yargıtay	2 ay
Toplam	14 ay

* Bölge adliye mahkemesinde adaylara, birinci dönem iki ay, ikinci dönem iki ay olmak üzere iki dönem halinde staj yaptırılır.

Asliye ceza mahkemesi	20 gün
Cumhuriyet başsavcılığı	6 ay*
Sulh ceza hâkimlikleri	10 gün
Bölge Adliye Mahkemesi	4 ay**
Yargıtay	2 ay***
Toplam	14 ay

* 15 günü ceza infaz kurumu ve tutukevinde yaptırılır.

** Bölge adliye mahkemesinde adaylara, birinci dönem iki ay, ikinci dönem iki ay olmak üzere iki dönem halinde staj yaptırılır.

*** Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında da yaptırılır.

TABLO 3: ADLİ YARGI (AVUKATLARDAN GEÇENLER) STAJ SÜRELERİ

Adli Yargı Genel Staj Süreleri (Staj Yönetmeliği md. 9A/II).	
Staj Yeri	Staj Süresi
Cumhuriyet Başsavcılığı	10 gün
Asliye ceza mahkemesi	10 gün
Asliye hukuk mahkemesi	10 gün
Toplam	1 ay

Adli Yargı (Hâkim Adayları) Görev Staj Süreleri (Staj Yönetmeliği md. 9/III/a).	
Staj Yeri	Staj Süresi
Ağır ceza mahkemesi	10 gün
Asliye ceza mahkemesi	15 gün
Asliye hukuk mahkemesi	15 gün
Sulh hukuk mahkemesi	10 gün
Sulh ceza hâkimlikleri	10 gün
Bölge Adliye Mahkemesi	2 ay*
Yargıtay	1 ay
Toplam	5 ay

* Bölge adliye mahkemesinde adaylara, birinci dönem 1 ay, ikinci dönem 1 ay olmak üzere iki dönem halinde staj yaptırılır.

Adli Yargı (Savcı Adayları) Görev Staj Süreleri (Staj Yönetmeliği md. 9/III/b).	
Staj Yeri	Staj Süresi
Cumhuriyet başsavcılığı	1 ay 15 gün*
Sulh ceza hâkimlikleri	15 gün
Bölge Adliye Mahkemesi	2 ay**
Yargıtay	1 ay***
Toplam	5 ay

* 10 günü ceza infaz kurumu ve tutukevinde yaptırılır.

**Bölge adliye mahkemesinde adaylara, birinci dönem 1 ay, ikinci dönem 1 ay olmak üzere iki dönem halinde staj yaptırılır.

*** Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında

da yaptırılır.

TABLO 4: İDARİ YARGI STAJ SÜRELERİ

İdari Yargı (Mezunlar) Staj Süreleri (Staj Yönetmeliği md. 18).		İdari Yargı (Avukatlardan Geçenler) Staj Süreleri (Staj Yönetmeliği md. 18/A).	
Staj Yeri	Staj Süresi	Staj Yeri	Staj Süresi
Danıştay	6 ay*	Danıştay	2 ay*
İdare mahkemesi	4 ay	İdare mahkemesi	2 ay
Vergi mahkemesi	4 ay	Vergi mahkemesi	1 ay
Bölge İdare Mahkemesi	2 ay	Bölge İdare Mahkemesi	2 ay
Valilik	1 ay	Toplam	7 ay
Toplam	17 ay		

* Danıştay'da; birinci dönem bir ay, ikinci dönem bir ay olmak üzere iki dönem halinde staj yaptırılır.

* Danıştay'da idari yargı hâkim adayları için; on beş gün süre ile birinci dönem, dört ay on beş gün süre ile ikinci dönem, bir ay süre ile üçüncü dönem olmak üzere üç aşamalı bir staj yöntemi uygulanır.

3.Meslek Öncesi Eğitimin Kapsam ve Niteliği

Türkiye Adalet Akademisinde meslek öncesi verilen eğitimlerde genellikle klasik yöntem uygulanmaktadır. Eğiticinin tek taraflı olarak ders anlatması şeklinde gerçekleşen klasik yöntem, sorunları analiz etme ve çözüme ulaşma konusunda beceriler kazandırmaktan uzaktır. Aktif öğrenme metodunun merkezinde ise eğitici değil katılımcı yer almaktadır.

Mevcut durumda, 24. Dönem Adli Yargı adayları hazırlık eğitiminde 77, 9. Dönem Avukatlıktan Geçen Adli Yargı adayları hazırlık eğitiminde 60, 14. Dönem İdari Yargı hazırlık eğitiminde 26 öğretim görevlisi vardır. Akademide görevli olup, ders veren başkan sayısı 3, öğretim görevlileri sayısı 9, hâkim sayısı 10' dur.

Adalet Akademisinde okutulan derslerin ve bu dersleri işleyen eğiticilerin sayısı hayli fazladır. Aynı ders farklı eğiticiler tarafından farklı içeriklerde anlatılmaktadır. Eğiticiler Akademide görevli olanlar dışında, genellikle mevcut görevlerine devam etmek suretiyle yargıdan veya adalet bürokrasisinden gelmektedir. Bir kişinin tüm grupların derslerini yürütmesi hem zaman açısından hem Akademi programı yönünden mümkün değildir. Bu

sebeple, derslerin çoğu zaman birbiriyle iletişimi olmayan eğiticiler tarafından işlenmesine tanık olunmaktadır.

Ders içerik ve işleyişi yönünden herhangi bir ortak planlama olmaksızın aynı dersin farklı eğiticiler tarafından yürütülmesi ise, derslerin içerik ve yöntemlerinin farklılaşmasına ve çelişkili durumlara sebep olmaktadır.

B. ÖNERİLER

Staj Yönetmeliğinde hâkim ve savcı adaylarının çalıştırılmasına ilişkin hükümler ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Buna rağmen, mahkeme ve savcılıkların iş yükü, hâkim ve savcı adaylarının sayısının çokluğu gibi sebeplerle bu hükümlerin tam anlamıyla uygulanmadığı ve staj sürecinin etkin ve verimli olarak gerçekleştirilemediği gözlemlenmektedir.

Stajın amacı, adayların uygulamaya yönelik deneyim ve yeterlilik kazanmalarını sağlamak olmalıdır. Bu amacın gerçekleştirilmesi için, adayların muhakeme yeteneklerinin, karar verme ve yazma becerilerinin, birlikte çalışma kültürünün geliştirilmesi, mesleki etik kurallarının benimsetilmesi gibi konularda adaylara bilgi ve tecrübe kazandırılmalıdır.

Staj sürecinin bir dava veya soruşturmanın başlangıcından kararın kesinleşmesi aşamasına kadar, adaylara aktif olarak rol alma imkânı tanyacak şekilde yürütülmesi yerinde olacaktır. Bu kapsamda, hâkim ve savcı yardımcılığı müessesinin getirilmesinin uygun olduğu değerlendirilmektedir.

Hâkim ve savcı yardımcılığı, hâkimler ve savcılar ile yazı işleri arasında hukuk mezunlarının çalıştığı ara bir kadro olarak değil; süresi uzatılmış ve yeniden tasarlanmış bir adaylık süreci olarak, hâkim ve savcı yardımcılarının yargılama sürecine daha aktif katıldığı ve kanunen görevli kılındığı bir süreç olarak inşa edilebilir. Aşağıdaki tabloda önerilen hâkim ve savcı yardımcılığı modelinin işleyiş süreci gösterilmektedir:

TABLO 5: ÖNERİLEN HAKİM ve SAVCI YARDIMCILIĞI MODELİ			
Aşamalar	Faaliyetler	Süre	Sorumlu Kurum
1. Aşama	Genel Staj	4 ay	TAA
Görev Ayrımı			
2. Aşama	Meslek öncesi eğitim	10 ay	TAA
3. Aşama	Görev Stajı	18 ay	TAA
4. Aşama	Hâkimlik ve Savcılığa Geçiş Sınavı ve Bitirme	2 ay	TAA

	Tezlerinin Teslimi		
HSK Tarafından Mesleğe Kabul			
5. Aşama	Mesleğe Kabul Edilenlere Meslek İçi Oryantasyon Eğimi	1 ay	HSK/TAA
Göreve Başlama			

TABLO 6: ADLİ YARGI (MEZUNLAR) STAJ SÜRELERİ

Adli Yargı Genel Staj Süreleri		Adli Yargı (Hâkim Yardımcıları) Görev Staj Süreleri		Adli Yargı (Savcı Yardımcıları) Görev Staj Süreleri	
Staj Yeri	Staj Süresi	Staj Yeri	Staj Süresi	Staj Yeri	Staj Süresi
Cumhuriyet Başsavcılığı	1 ay	Ağır ceza mahkemesi	1 ay	Ağır ceza mahkemesi	1 ay
Ağır ceza mahkemesi	15 gün	Asliye ceza mahkemesi	5 ay	Asliye ceza mahkemesi	2 ay
Asliye ceza mahkemesi	15 gün	Asliye hukuk mahkemesi	5 ay	Cumhuriyet başsavcılığı	10 ay*
Asliye hukuk mahkemesi	15 gün	Sulh hukuk mahkemesi	2 ay	Sulh ceza hâkimlikleri	1 ay
Sulh hukuk mahkemesi	15 gün	Sulh ceza hâkimlikleri	1 ay	Bölge Adliye Mahkemesi	2 ay
İcra mahkemeleri	15 gün	Bölge Adliye Mahkemesi	2 ay	Yargıtay	2 ay**
Sulh ceza hâkimlikleri	15 gün	Yargıtay	2 ay	Toplam	18 ay
Toplam	4 ay	Toplam	18 ay		

* 15 günü ceza infaz kurumu ve tutukevinde yaptırılır.

** Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında da yaptırılır.

Hâkim ve savcı yardımcılığı sürecinin tek elden Türkiye Adalet Akademisi tarafından yürütülmesi, bu müessesenin etkin bir şekilde işlerlik kazanabilmesi için daha olumlu sonuçlara yol açacaktır.

Diğer yandan, stajın verimliliği ve denetiminin arttırılması için, İspanya uygulamasında olduğu gibi Akademi tarafından koordine edilen mentörlük sisteminin hayata geçirilmesi isabet arz edecektir. Bu sistemde, mentör olarak görev yapacak hâkimler ve savcılar, stajın verimli bir şekilde tamamlanması için staj sürecini yakından takip etmeli,

eğitim çıktılarına uygun staj dosyası hazırlamalıdır. Hâkim ve savcı yardımcılarına rehberlik edecek mentör hâkimlerin ve savcılarının belirlenmesinde mesleki kıdem, liyakat ve gönüllülük esas alınmalıdır. Bunların yanı sıra, mentör hâkimlerin eğitici eğitimi almış olmaları bir gereklilik olmalıdır. Hakimlerin iş yükü dikkate alındığında, mentör hâkim olarak belirlenen hâkimlerin tayin ve terfilerinde bu durumlarının dikkate alınması, gerekirse iş yüklerinin azaltılması ve bu kişilere ek ücret ödemesi yapılması da değerlendirilmelidir.

Önerilen hâkim ve savcı yardımcılığı modelinde, genel staj süresince hâkim ve savcı yardımcılarının daha çok gözleme dayalı staj görmeleri meslek seçimlerini yapmak adına daha yerinde olacaktır. Bununla birlikte hâkim ve savcı yardımcılarında, önerilen modelin görev stajı bölümünde, soruşturma ve yargılama aşamalarında aktif bir şekilde çalıştırılmaları yoluyla deneyim ve beceri kazandırılması öngörülmektedir. Buna göre, Staj Yönetmeliği md. 10, 13, 13/B, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 22/A, 23 ve 24'de belirtilen iş ve işlemlerin hâkim ve savcı yardımcılarını tarafından bizzat yerine getirilmesini ve hazırlanmasını müteakiben staj yaptıkları yerde görevli hâkim veya savcılarının onayına sunulması suretiyle çalıştırılmaları yerinde olacaktır. Mesela, hâkim ve savcı yardımcılarını staj yaptıkları yerlerdeki tüm dosyalarla ilgili hukukî araştırma yaparak rapor yazmalı; hâkim veya savcının onayıyla yazışma ve karar taslakları hazırlamalı; duruşma, keşif ve soruşturma işlemlerinde hazır bulunmalı; kalem personeline yapılan yazışmaları kontrol etmelidir. Yüksek mahkeme stajında ise hâkim ve savcı yardımcılarının dava dosyalarını incelemeleri, müzakerelere katılmaları, dosyalara hazırlanarak heyete sunmaları sağlanmalı ve bu suretle stajın verimliliğini artırmaya yönelik bir staj süreci planlanmalıdır.

Staj döneminde savcı yardımcılarında kolluğa talimat verme, ifade alma, keşif, bilirkişi incelemesi, ölü muayenesi ve otopsi yapma, iddianame yazma, mütalaa hazırlama, karar inceleme, kanun yollarına başvurma ve infaz konularında uygulama deneyimi kazanmaları sağlanmalıdır. Hâkim yardımcılarının ise iddianame ve dava dilekçesi inceleme, dosya inceleme, duruşma yönetimi, tanık dinleme, keşif yapma, hüküm kurma, gerekçeli karar yazma, tebligat işlemleri, yargılama giderleri hesaplama gibi konularda uygulamaya katılarak tecrübe kazanmaları sağlanmalıdır.

Önceden hazırlanmış program çerçevesinde denetlenebilir bir staj süreci yürütülmeli, hâkim ve savcı yardımcılarının gelişimleri, staj yerlerindeki hâkim, savcı ve mentörlerin raporları üzerine Türkiye Adalet Akademisi tarafından izlenebilmelidir.

Staj sürecinden verim alınabilmesi için, çeşitli ihtisas mahkemelerinde kısa süreli staj yapmak yerine, genel mahkemelerde uzun süreli staj programını yürütülmesi gerekmektedir. Bu

kapsamda adliye stajında hâkim adaylarının sulh hukuk, asliye hukuk, ağır ceza, asliye ceza mahkemeleri ve sulh ceza hakimliklerinde çalıştırılmaları; savcı adaylarının ise Cumhuriyet savcılığı ile sulh ceza hâkimliği, ağır ceza ve asliye ceza mahkemelerinde çalıştırılmaları uygun görünmektedir. Böylece adaylar, genel mahkemelerde sıkça karşılaşılan davalarda yargılamanın nasıl yürütüldüğünü derinlemesine tecrübe etme olanağına sahip olabileceklerdir.

Hâkim ve savcı yardımcılığı müessesinin başarılı olabilmesi için Türkiye Adalet Akademisinde yürütülen meslek öncesi eğitimin daha verimli hale getirilmesi gerekmektedir. Bunun için ise, daha esnek ve dinamik bir eğitim programına geçilmesi ve programda yer alan derslerin belli bir müfredat kapsamında takip edilmesi yerinde bir uygulama olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda, Akademi halihazırda, müfredat yenileme ve modül hazırlama çalışmaları yürütülmektedir. Hâkim ve savcı yardımcılarının yetiştirilmesi amacıyla, Akademi tarafından yürütülen adli yargı meslek öncesi eğitim ihtiyaç analiz çalışmaları sonucu ortaya çıkan ve aşağıda gösterilen müfredat taslağı bağlamında bir eğitim programı geliştirilmesi mümkün olabilecektir.

TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ EĞİTİM MÜFREDAT TASLAĞI

A.CEZA HUKUKU UYGULAMALARI

1.SORUŞTURMA İŞLEMLERİ

- A.** Etkin Soruşturma Usulleri (Delillerin Toplanması ve Değerlenmesi)
- B.** Özel Soruşturma Usulleri (Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri, YÖK)
- C.** İfade Alma Teknikleri
- D.** Seri Muhakeme Usulü
- E.** Koruma Tedbirleri ve Uygulamaları
- F.** İdari Yaptırımlara İtirazların Değerlendirilmesi

2.KOVUŞTURMA İŞLEMLERİ

- A.** İddianamenin Değerlendirilmesi, Tensip, Basit Yargılama Usulü,
- B.** Duruşma Yönetimi ve Etkin Dinleme, Keşif, Bilirkişi Raporlarının Değerlendirilmesi (Adil Yargılanma ve Hukuki Dinlenme Hakkı, SEGBİS Uygulaması)
- C.** Hüküm Türleri, Gerekçeli Karar Yazımı, Yargılama Giderleri ile Hükümlere Karşı Başvurulabilecek Kanun Yolları ve Bozmadan Sonra Yapılacak İşlemler

3.SULH CEZA HÂKİMLİĞİ UYGULAMALARI

- A. Adli ve Önleme Aramaları-El Koyma
- B. Tutuklama ve Adli Kontrol Uygulamaları-Tazminat
- C. İletişimin Tespiti, Dinlenmesi, Kayda Alınması-Gizli Soruşturmacı Görevlendirilmesi-Teknik Araçlarla İzleme
- D. KYOK Kararına Karşı Yapılan İtirazların Değerlendirilmesi
- E. İdari Yaptırımlara İtirazların Değerlendirilmesi (5326 sayılı Kabahatler Kanunu kapsamında)

4.CEZA MAHKEMELERİ UYGULAMALARI

- A. İddianamenin Değerlendirilmesi (İadesi, İtiraz, Kabulü)
- B. Basit Yargılama Usulü
- C. Tensip
- D. Duruşma Yönetimi ve Etkin Dinleme (Adil Yargılanma ve Hukuki Dinlenme Hakkı, SEGBİS Uygulaması)
- E. Keşif, Bilirkişi Raporlarının Değerlendirilmesi
- F. Hüküm Türleri (Cezaların Bireyselleştirilmesi, Beraat, Mahkumiyet, Düşme, Ceza Verilmesine Yer Olmadığı vb. Gereçeli Karar Yazımı, Yargılama Giderleri ve Vekalet Ücreti)
- G. Kanun Yolları ve Bozmadan Sonra Yapılacak İşlemleri

5.SAVCILIK UYGULAMALARI

- A. Soruşturma Aşamasında Genel Savcılık Uygulamaları
  - 1. Nöbetçi Savcının İş ve İşlemleri
    - Müracaat ve Suçüstü İşlemleri
  - 2. Alternatif Çözüm Yöntemleri:
    - a. Uzlaştırma İşlemleri
    - b. Ön Ödeme İşlemleri
    - c. Kamu Davasının Açılmasının Ertenilmesi
    - d. Seri Muhakeme Usulü
  - 3. Savcılık Kararları (İddianame Yazımı, KYOK, SYOK, Davaname, Yetkisizlik, vb.)
- B. Adli Emanet İşlemleri

6. GEREKÇELİ KARAR YAZIMI

7. SIK KARŞILAŞILAN DAVALAR

- A. Türk Ceza Kanununda Yer Alan Suçlar
  - 1.Malvarlığına Karşı Suçlar
  - 2.Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar
  - 3. Hürriyete ve Şerefe Karşı Suçlar
  - 4.Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar
  - 5.Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (Terörle Mücadele Kanunu ile)
  - 6.Kamu Güvenine Karşı Suçlar
  - 7.Adliyeye Karşı Suçlar
  - 8.Kamu İdaresinin Güvenirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar
  - 9.Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar
  - 10.Hayata Karşı Suçlar

11.Bilişim Alanında Suçlar

12.5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu ve Uygulamaları

B. Özel Kanunlarda Yer Alan Suçlar

1. İcra ve İflas Kanunu
2. Çek Kanunu
3. Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu
4. Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun
5. Askeri Ceza Kanunu

C. İnfaz Hukuku Uygulamaları

B. ÖZEL HUKUK UYGULAMALARI

1.HUKUK USULÜ UYGULAMALARI

A-Dava Açılması

B-Yargılama Usulleri

C-Dilekçeler Safhası

Ç-Tensip ve Ön İnceleme

D-Hâkimin Yasaklılığı ve Reddi

E-Adli Yardım

F-Dava Şartları

G-İlk İtirazlar

Ğ-Dava Türleri

H-Ön Sorun, Bekletici Sorun, Davaların Birleştirilmesi ve Ayrılması

I-Yargılamaya Hâkim Olan İlkeler

İ-Kanuni Süreler

2.HUKUK MAHKEMELERİ UYGULAMALARI

A-Tensip

B-Ön İnceleme

C-Geçici Hukuki Korumalar (İhtiyati Tedbir, İhtiyati Haciz ve Delil Tespiti)

Ç-Dava Arkadaşlığı, Davanın İhbarı ve Davaya Müdahale

D-Duruşma Yönetimi

E-İspat, Delillerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

a-Taraf ve Tanık Beyanlarının Alınması

b-Keşif

c- Bilirkişi İncelemesi

ç-Belge ve Senetler

d-Yemin

F-Davaya Son Veren Taraf İşlemleri

G-Hüküm, Yargılama Giderleri, Hükümün Tashihi ve Tavzihi

Ğ-Kanun Yolları, Neticeleri ve Kesinleştirme

H-Yargılanmanın Yenilenmesi

3.GEREKÇELİ KARAR YAZIMI

A-Gerekçenin Önemi ve Hukuktaki Karşılığı

B-Hükümün Muhtevası

C-Uygulamalı Gerekçeli Karar Yazımı

4.SIK KARŞILAŞILAN DAVALAR

1- Gayrimenkul Davaları

2- Kamulaştırma Hukukundan Kaynaklanan Davalar

3- Haksız Fiilden Kaynaklanan Tazminat Davaları

4- Ortaklığın Giderilmesine İlişkin Davalar

5- Kira İlişkisinden Kaynaklanan Davalar

6- Vesayet Hukukundan Kaynaklanan Davalar ve Sık Karşılaşılan Çekişmesiz Yargı İşleri

7- Kat Mülkiyeti Kanunundan Kaynaklanan Davalar

8- Aile Hukukundan Kaynaklanan Davalar

9- 6284 Sayılı Kanun Uygulaması

10- İcra Mahkemesi Davaları ve Uygulamaları

11- İş Hukukundan Kaynaklanan Davalar

12- Sosyal Güvenlik Hukukundan Kaynaklanan Davalar

13- Asliye Ticaret Mahkemesi Davaları ve Uygulamaları

14- Tüketici Mahkemesi Davaları ve Uygulamaları

C. ANAYASA ve İNSAN HAKLARI HUKUKU UYGULAMALARI

1. Anayasa Yargısı ve Bireysel Başvuru

2. İnsan Hakları ve Korunması

3. İfade Özgürlüğü

Ç.ULUSLARARASI ADALET UYGULAMALARI

1. Adli Yardımlaşma
2. Suçluların İadesi ve Hükümlü Nakli
3. Uluslararası Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi
4. Adalet Alanı İle İlgili Uluslararası Kuruluşlar

D.KİŞİSEL GELİŞİM UYGULAMALARI

1. Protokol ve Görgü Kuralları
2. Yargı Etiği
3. Türk Yargı Kültürü
4. İletişim Becerileri
5. Adalet Bilinci
6. Hukuk ve Toplum
7. Stres Yönetimi
8. Liderlik Becerileri
9. Kararların Dili
10. Adalet Psikolojisi
11. Mesleki İletişim
12. Hukukta Yöntem ve Mantık

E. ADALET YÖNETİMİ UYGULAMALARI

1. UYAP Uygulamaları
2. Disiplin İşlemleri
3. Kalem Denetimi
4. Adli Denetim (İcra, Noter, Ceza İnfaz Kurumu, Nezarethane, Emanet, Seçim, Kolluk)
5. Tebligat
6. Avukatlık Mesleği Uygulamaları

Hâkim ve savcı yardımcılığına geçişte meslek öncesi eğitimde kullanılan müfredatın yenilenmesi kadar, kaliteli bir eğitici kadrosunun oluşturulması da önem taşımaktadır. Akademide ders anlatan öğretim görevlileri ve eğitmenlere yetişkin eğitimi konusunda eğitimler verilmesinin isabetli bir adım olacağı değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, eğitimcilerin eğitimi, süreklilik arz etmelidir. Düzenli aralıklarla eğitimcilerin eğitimi tekrarlanmalı ve sertifika sistemi getirilmelidir. Bununla birlikte, ders anlatan öğretim görevlileri arasında eşgüdüm sağlanmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Hâkim ve savcı yardımcılığına geçildiğinde Akademide verilecek meslek öncesi eğitimde aşağıda gösterilen akademik takvimin izlenmesi mümkün olabilecektir. Bu akademik takvimde öngörülen ara sınavlarla, hakim ve savcı yardımcılarının derinlemesine bilgi sahibi olmaları sağlanarak daha yetkin hâkim ve savcı olarak meslek stajına

yönlendirilmeleri mümkün olacaktır. Sınav yöntemi olarak, klasik yazılı usulde bilgi ölçücü sınavlar uygulanabileceği gibi dönem ödevi hazırlanması, makale veya gerekçe yazılması, dava analizi hazırlanması ya da sözlü veyahut uygulamalı sınavlar yapılması söz konusu olabilecektir.

MESLEK ÖNCESİ EĞİTİM TAKVİMİ	
1. Dönem: 1 Eylül – 31Ekim	Temel Dersler
Dönem Arası: 1 Kasım – 7Kasım	
1. Sınav: 8 Kasım – 15Kasım	1. dönemdeki görülen derslerdeki kazanımların ölçülmesi
2. Dönem: 15 Kasım – 14Ocak	Görevle İlgili Dersler
Dönem Arası: 15Ocak – 22Ocak	
2. Sınav: 23Ocak – 31Ocak	2. dönemdeki görülen derslerdeki kazanımların ölçülmesi
3. Dönem: 1 Şubat – 31 Mart	Görevle İlgili Dersler
Dönem Arası: 1Nisan – 7 Nisan	
3. Sınav: 8Nisan – 15Nisan	3. dönemdeki görülen derslerdeki kazanımların ölçülmesi
4. Dönem: 15 Nisan – 14 Haziran	Görevle İlgili Dersler
Dönem Arası: 15 Haziran – 22Haziran	
4. Sınav: 22Haziran – 30Haziran	4. dönemdeki görülen derslerdeki kazanımların ölçülmesi
Eğitimin Sonu	

Akademideki eğitiminin temel amacı, teorik hukuk bilgisinin uygulamaya dönüştürülebilmesidir. Hâkim ve savcı yardımcılığı kabul edilirse bu husus daha da önem kazanacaktır. Bu sebeple Hâkim ve savcı yardımcılara verilecek eğitimlerde teorik bilgidен

çok uygulamaya yönelik bilgiler verilmeli;hâkim ve savcı yardımcılarının düşünme, sorgulama, araştırma, çözüm üretme, yazma ve denetleme becerilerini geliştirmeye yönelik ders içerikleri oluşturulmalıdır. Bu kapsamda mevcut müfredattaki ders sayıları azaltılarak, uygulamada faydalı ve gerekli olacağı değerlendirilen temel konularda eğitim verilmelidir. Ders müfredatının sadeleştirilmesi, düzenli ve kaliteli bir eğitime odaklanmayı kolaylaştıracaktır.İhtisas mahkemelerinin alanına giren konular ise daha çok meslek içi eğitimlere dahil edilmelidir.

Ayrıca eğitimlerde dosya inceleme, hüküm kurma ve gerekçe yazma, iddianame düzenleme, tanık dinleme, delil toplama ve delillerin takdiri, sorgulama taktik ve teknikleri, mahkeme ve duruşma yönetimi gibi usul konularına ağırlık verilmelidir. Gerçek dava ve soruşturma dosyaları üzerinden adayların dosya inceleyerek vakaları ve hukuki nitelemeyi müzakere etmeleri, karar vermeleri, mütalaa, iddianame ve gerekçeli karar yazmaları sağlanmalıdır.

Hâkim ve savcı yardımcılığı müessesinin etkili bir şekilde işlerlik kazanmasına yol açacak diğer bir husus, meslek öncesi eğitimde uygulanan eğitim yöntemlerinin geliştirilmesidir. Bu doğrultuda tek taraflı olarak yalnızca eğiticinin ders anlatmasına dayalı klasik eğitim yönteminden vazgeçilerek, adayların aktif olarak eğitime katıldıkları yöntemler benimsenmelidir. Bu kapsamda, belirli vaka ve dosyalar üzerinden hukuki tartışmalar yapmaları, gerekçeli karar ve makale yazmaları, sunum yapmaları hâkim ve savcı yardımcılarının eğitimlerde aktif olarak rol almalarını sağlayacaktır. Yazılan makale ve gerekçeli kararlar eğiticiler tarafından denetlenerek adaylara yol gösterici geri dönüşler yapılmalıdır. İnteraktif bir eğitim için sınıflar en fazla 25 kişiden oluşmalı ve U oturma düzeni oluşturulmalıdır.

Modern eğitim yöntemlerin benimsenmesi, hâkim ve savcı yardımcılığı müessesinin başarılı bir şekilde hayata geçirilmesini temin edecek diğer önemli bir faktördür. Mesela, hâkim ve savcı yardımcılara sanal mahkeme yöntemiyle uygulama eğitimleri ve kurgusal duruşmalar yaptırılmalıdır. Bu eğitimlere, grup çalışmaları şeklinde her hâkim ve savcı yardımcısının katılımı sağlanmalıdır. Uygulama eğitimleri atölye çalışmaları şeklinde yürütülmelidir. Atölye çalışmaları konuyu pratiğe dökme açısından faydalı olmakla birlikte, adayın motivasyonunu arttırmaya da yardımcı olan eğitim yöntemlerindedir. Bu çalışmalarda yararlanılmak üzere içtihat havuzu oluşturulması ve yol gösterici olacak şekilde sıklıkla görülen dava türlerine ağırlık verilmesi değerlendirilmelidir. Bu suretle, tanık dinleme, delil toplama, sorgulama teknikleri, tutanak yazdırma, mahkeme ve duruşma

yönetimi, kriz ve stres yönetimi, öfke kontrolü, dosyanın tarafları ve kırılgan gruplar ile iletişim, liderlik becerileri gibi konularda hâkim ve savcı yardımcılarının aktif olarak deneyim kazanmaları hedeflenmelidir.

İçinde bulunduğumuz global dünyada yabancı dil eğitimi de bir zorunluluk olarak kendini göstermektedir. Kaynağından bilgiye erişmek, uluslararası gelişmeleri takip etmek, çağın gereklerine ayak uydurmak, uluslararası arenada söz sahibi olmak için yabancı dil bilgisi gerekmektedir. Bu anlamda, donanımlı hâkim ve savcılar yetiştirmek amacıyla, Avrupa'daki yargı okullarında olduğu gibi, Akademideki eğitimde de zorunlu İngilizce dersleri yer almalıdır. İngilizce dersleri hâkim ve savcı yardımcılarının seviyelerine uygun olarak oluşturulacak sınıflarda, alanında en iyi İngilizce öğretmenleri tarafından verilmelidir.

Akademi eğitimin amacı yalnızca, hâkim ve savcı yardımcılara mesleki ve uygulamaya ilişkin teknikleri öğretmek ve stajyerlerin hukuk bilgilerini geliştirmek olmamalıdır. Bunların yanı sıra, tamamlayıcı bilgi ve becerilerin geliştirilmesi, stajyerlere kurumsal ve sosyal anlamda bilinç kazandırılması hedeflenmelidir. Bu kapsamda, yargı etiği, adalet bilinci, iletişim becerileri, birlikte çalışma ve liderlik becerileri gibi konular da eğitimin bir parçası olmalıdır. Bu anlamda yaşadığı toplumu iyi tanıyan, duyarlı, bilinçli ve donanımlı hâkim ve savcılar yetiştirilmesine özen gösterilmelidir.

Meslek öncesi eğitime ayrılan süre, hâkim ve savcı yardımcılarının meslek hayatlarına hazır ve donanımlı hale getirmek için yeterli olmalıdır. Adayların teorik konu eksikliklerinin tamamlanması, teorik bilginin uygulamaya yansıtılması, meslek hayatlarında ihtiyaç duyacakları uygulama eğitimlerine ağırlık verilmesi, hâkim ve savcı yardımcılarının araştırma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi ve adaylara mesleki davranış ve iletişim becerileri kazandırılması, etkin ve verimli bir meslek öncesi eğitim için gereklilik arz etmektedir.

Hazırlık eğitimi döneminde tüm adaylara yönelik ortak eğitim verilmektedir. Son eğitim döneminde ise, meslek ayrımı yapıldıktan sonra hâkim adaylarına hukuk hakimliği ile ceza hakimliğine ilişkin eğitimler verilmekte, savcı adaylarına ise savcılık görevi ile ilgili konularda eğitimler verilmektedir. Akademideki meslek öncesi eğitime ayrılan sürenin kısa olması halinde bu eğitimler yoğun ve sıkıştırılmış bir şekilde gerçekleştirilmektedir. Ders içerikleri yetiştirme gayesiyle anlatılmakta; adaylar mesleğe hazırlanma bakımından beklentilerine tam olarak ulaşamamaktadır. Bu suretle, mevcut durumda uygulanan sürenin adaylara gerekli olan bilgi ve becerileri kazandırmak için yeterli olmadığı değerlendirilmektedir.

Kısa bir süre zarfında yoğun bir ders yüklemesi yapmak ve sıkıştırılmış program uygulamak yerine, daha uzun süreye yayılmış bir şekilde eğitim yapılmasının daha faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Bu itibarla, Akademide geçirilen meslek öncesi eğitim için ayrılan sürenin 10 ay olarak belirlenmesi gerekmektedir. Bu suretle hâkim ve savcı yardımcılarının, mesleğin temel ilkelerini kavramaları ve özümsemeleri sağlanabilecektir.

IV. MESLEĞE KABUL İŞLEMLERİ

a. Mevcut Durum

Adaylar, adaylık süresi sonunda Akademi tarafından yazılı ve sözlü sınava tabi tutulurlar. Sınavların amacı, adayların hazırlık ve son dönem eğitimlerinde aldıkları ders konuları ile mevzuat ve içtihat bilgilerini, mesleki yeterliliklerini, hukuki meseleleri kavrama, çözme ve ifade etme yeteneklerini ölçmek ve değerlendirmektir (Eğitim Yönetmeliği md. 19).

Sınav; bir başkan, dört asıl ve iki yedek üyeden oluşan bir sınav kurulu tarafından yürütülmekte ve değerlendirilmektedir. Yazılı Sınav Kurulunun başkan ve üyeleri, Akademiye ders veren öğretim elemanları arasından Başkan tarafından seçilmektedir (Eğitim Yönetmeliği md.24).

Hazırlık ve son eğitim dönemlerinde ders veren öğretim elemanları en geç eğitim döneminin bitimine kadar, Başkan tarafından belirlenen usule göre kendi alanlarıyla ilgili hazırlayacakları dört sınav sorusunu cevap anahtarlarıyla birlikte fiziki ve elektronik ortamda kapalı imzalı zarf içinde Yazılı Sınav Kurulu Başkanına ulaştırılmak üzere Akademiye teslim etmektedirler (Eğitim Yönetmeliği md. 23/1).

Yazılı Sınav Kurulu sınav sorularını; eğitim müfredatı ve modüllerine uygun olarak, öğretim elemanları tarafından teslim edilen soruların içerisinden seçebileceği gibi, bu sorular üzerinde değişiklik yaparak da belirlemektedir (Eğitim Yönetmeliği md. 23/2).

Sözlü Sınav Kurulu ise, Başkanın başkanlığında, Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanı ve Personel Genel Müdürü ile adaylara ders verenler arasından ilgili Bakan Yardımcısı tarafından seçilen iki asıl ve bir yedek üyeden oluşur(Eğitim Yönetmeliği md.39/1).

Adaylık sürelerinin sonunda yapılan sınavlarda; yazılı sınav puanının yüzde altmış ile sözlü sınav puanının yüzde kırkının toplamının en az yetmiş (70) puan olması halinde adaylar başarılı sayılır(Eğitim Yönetmeliği md.45/1).

Hâkim ve savcı adaylarını mesleğe kabul etmek görevi Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin 2'nci fıkrası uyarınca, Hâkimler ve Savcılar Kurulu İkinci Daire görevleri arasındadır.

b. Öneriler

Akademi eğitiminin tamamlanmasından sonra adayların tek bir bitirme sınavı ile toplu olarak değerlendirilmelerinin, meslek öncesi eğitim sürecinin ölçme-değerlendirme metodolojisi yönünden yetersiz olduğu düşünülmektedir. Bunun yerine, akademik bir misyonla, aşamalı olarak ara sınavlar, ödev, makale gibi farklı ölçme yöntemleri uygulanması mümkün hale getirilmelidir. Bu kapsamda adayların süreç içerisinde yapılan çalışmalar

üzerinden değerlendirmeye tabi tutulmaları sağlanmalıdır. Bu şekilde adayların aktif bir şekilde eğitime katılmaları ve sorumluluk almaları teşvik edilecek ve öğrenme süreçleri de takip edilebilecektir. Sınavlarda başarı gösteremeyenlerin eğitimi tekrar etmeleri öngörülebilir.

SONUÇ

Aday eğitimde en önemli yöntemlerden biri, adayın meslek öncesi eğitim sürecinde sorumluluk üstlenmesidir. Bu sebeple, hâkim ve savcı adaylarına staj döneminde daha etkin bir şekilde sorumluluk yükleyecek bir eğitim sisteminin geliştirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, hâkim ve savcı yardımcılığı müessesesi noktasında revize edilmiş hâkim ve savcı adaylığı şeklinde bir modelin benimsenmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Meslek öncesi eğitim ve stajın tek elden yürütülmemesi ve Akademide geçen eğitimde süre olarak kısa ve fakat yoğun bir müfredatın uygulanması eğitimin verimliliğini düşürmektedir. Bu kapsamda, hâkim ve savcı yardımcılığı sürecinin tek elden yürütülmesi ve özerk bir akademik kurum olan Türkiye Adalet Akademisi uhdesinde olması uygun görünmektedir.

Hâkim ve savcı yardımcılarının yetiştirilmesinde şu ilkeler esas alınarak bir model oluşturulması yerinde bir adım olacaktır:

- ❖ Yargı eğitimi, yeterlilik ve performansın yüksek standartlarının sağlanması için gereklidir.
- ❖ Yargı eğitimi, yargı bağımsızlığını ve tarafsızlığını, hukuk devleti ve temel insan haklarının korunması için esas teşkil eder.
- ❖ Yargının bağımsızlığını ve tarafsızlığını korumak için, yargı erki ve yargı eğitimi kurumları, yargı eğitiminin tasarımı, içeriği ve dağıtımından sorumlu olmalıdır.
- ❖ Yargı eğitim kurumları, Yüksek Mahkemeler ve kıdemli hakimlerin yargı eğitimine destek vermelerine imkân sağlarlar.
- ❖ Yargı eğitimine tahsis edilen her türlü imkân, bu ilkelerle uyumlu olarak yargı eğitim kuruluşu tarafından etkin ve verimli kullanılmalıdır.
- ❖ Eğitim almak, yargının bütün üyelerine tanınmış bir hak ve sorumluluk olmalıdır.
- ❖ Yargının bütün üyeleri, meslek öncesi ve meslek içi temelli eğitimleri düzenli olarak almalıdırlar.
- ❖ Yargı mesleğinin önemi dikkate alındığında, yargı eğitimi çok disiplinli olmalı ve hukuk, hukuk-dışı bilgi, yetenekler, sosyal içerik, değerler ve etik konularında eğitimi içermelidir.

❖ Yargı eğitimi, kural olarak, meslek mensubu yönetiminde verilmelidir. İhtiyaç halinde yargı eğitimi meslek mensubu olmayanlar tarafından da verilebilmelidir. Yargı eğitimini verecek kişilere pedagojik formasyon sağlanmalıdır.

❖ Yargı eğitimi, meslek eğitimi ve yetişkin eğitiminin en iyi uygulamalarını yansıtmalıdır.

❖ Yargı eğitiminde, çeşitli ve güncel eğitim metodolojileri kullanılmalıdır.

Hâkim ve savcı adaylık sürecinin hâkim ve savcı yardımcılığına dönüştürülmesinde atılacak diğer bir adım, mentör hâkimlik ve savcılık uygulamasının hayata geçirilmesidir. Mentör hâkimler ve savcılar; rol model alınabilecek hâkimler ve savcılar arasından liyakat, mesleki kıdem, akademik bakış açısı ve gönüllülük esasına göre seçilmelidir. Mentör hâkimler ve savcılarının tayin ve terfilerinde bu görevleri dikkate alınmalıdır. Hatta, mümkün olduğu mertebe, iş yükleri itibariyle daha uygun mahkeme ve savcılık birimlerinde görev yapmaları sağlanmalıdır. Ayrıca mentör hâkimler ve savcılarının, eğitici eğitimi, mentörlük, iletişim ve benzeri konularda eğitime tabi tutulmaları sistemin başarısı açısından zorunlu görünmektedir.

Mahkeme ve savcılıklarda geçecek staj sürecinin iş yükü itibariyle daha uygun, hâkim ve savcı yardımcılarının bilgi ve deneyimlerini artırabileceği yerlerde yürütülmesi gerekmektedir. Bu süreç, mentör hakimlerin ve savcılarının gözetiminde geçirilmelidir. Bu süreçte, adaylara sorumluluk verilerek yargılama iş ve işlemlerinde daha aktif katılım sağlamaları zorunlu hale getirilmelidir.

Akademi eğitim sürecinde, meslek bilgisi ve etiği bakımından bütüncül bir bakış açısı verilebilmesi için ders müfredatları oluşturulmalı ve bu zaman içerisinde güncellenmelidir. Bu kapsamda, ders sayıları sadeleştirilmeli ve uygulamaya dayalı problem çözme eksenli bir eğitim modeli geliştirilmelidir. Hâkim ve savcı yardımcılarının eğitim sürecine aktif olarak katılımını sağlayan modern eğitim metotları benimsenmelidir. Bunların yanı sıra, kişisel gelişim derslerine yer verilmeli ve dünya ile ilgili gelişmeleri takip etmek bakımından İngilizce dersleri zorunlu hale getirilmelidir. Ayrıca eğitimden verim alınabilmesi için hâkim ve savcı yardımcısı sayısının makul düzeyde olması ve en fazla 25 kişilik sınıflarda U oturma düzeninde eğitim verilmesi gerekmektedir.

Akademi eğitiminde okul kültürünün geliştirilmesi açısından, eğitimcilerin sürekli değişiklik arz etmemesi ve ortak eğitim hedefleri doğrultusunda hareket etmeleri sağlanmalıdır. Eğitimcilerin yetişkin eğitimi konusunda eğitim almaları gerekmekte olup bu çerçevede Akademi tarafından sertifika programları düzenlenmelidir.

Hâkim ve savcı adaylığına ve getirilmesi halinde hâkim ve savcı yardımcılığına kabul sınavlarında, diğer kariyer meslek gruplarında ve karşılaştırılmalı hukukta olduğu gibi test sınavından sonra klasik yazılı sınav uygulanması yerinde olacaktır. Ayrıca, etkili bir ölçme değerlendirme yapılabilmesi açısından mülakat süresi daha uzun tutulmalıdır.

Akademi eğitiminin sonunda, adayların bir seferde yazılı ve sözlü sınavla değerlendirilmesi modern ölçme teknikleri yönünden uygun görülmemektedir. Bunun yerine, değerlendirmenin, ara sınavlar, ödevler, bitirme tezi veya projesi şeklinde farklı ölçme yöntemleri ile zenginleştirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Hâkim ve savcıların daha iyi yetiştirilmeleri için revize edilmiş adaylık sürecinin hâkim ve savcı yardımcılığı olarak üç yıl olarak değiştirilmesi ve Akademi meslek öncesi eğitim sürecinin uzatılması gerektiği değerlendirilmektedir.

Hâkim ve savcı adaylık sürecinin revize edilmesi ile etkin ve verimli bir hâkim ve savcı yardımcılığı müessesinin geliştirilmesi, tarafsız ve bağımsız düşünebilen, sorgulayan, araştıran, çözüm üretebilen, teorik ve pratik bilgi ile donatılmış, nitelikli hâkim ve savcılarının yetiştirilmesine olanak sağlayacaktır.